

FRA SAXOGADE TIL UDDANNELSESSTART, UNGEINDSATS I SETTLEMENTET

ERFARINGSOPSAMLING

Indledning

Settlementet er en erhvervsdrivende fond, der er registreret som socialøkonomisk virksomhed med henblik på at skabe samfundsmæssig værdi. Vi er en professionel civilsamfundsorganisation, der sikrer inddragelse af civilsamfundet bl.a. i arbejdsfællesskaber, der sikrer udsatte borgeres social og kulturel ligestilling. Settlementet er forankret på Vesterbro med aktiviteter i Dybbølsgade, Saxogade og Istedgade. Beskæftigelsesindsatsen er tæt forbundet med vores otte socialøkonomiske butikker i den sociale hande!sgade i Saxogade, en unik ressource og hjørneste!n i Settlementet. De 9 socialøkonomiske virksomheder er fagligt klædt på til at have udsatte borgere i praktik, samtidig med at de er ordinære butikker, der fungerer på kommercielle vilkår. Den sociale hande!sgade er bredt repræsenteret ift. forskellige brancheretninger indenfor eks. service, butik, køkken, håndværk, montage m.fl. Alle butikker i Saxogade fungerer som træningsbaner for borgerne, hvor det er muligt at arbejde, træne og få beskrevet nogle af de specifikke elementer, konkrete delmål og udviklingsområder, som skal til for at kunne træde ud i en virksomhedspraktik udenfor Settlementet

Præsentation af Fra Saxogade til Uddannelsesstart

Projektets formål er at udvikle en ny metode, der styrker udsatte unge, så de igennem et sæt af tilrettelagte aktiviteter opnår nye reelle kompetencer og i et fællesskab formår at begrebsliggøre dem. Kompetencerne giver de unge et nyt kendskab, tillid og tro på egne ressourcer, og de unge får dermed forbedret deres muligheder for at gennemføre et uddannelsesforløb og/eller komme i arbejde. Projektet vil tilbyde 75 udsatte unge et skræddersyet uddannelses- og beskæftigelsesrettet empowermentforløb af en gennemsnitlig varighed på 26 uger. Der vil i løbet af projektperioden være 6 optag i alt, hvor de unge starter i grupper af omkring 12 deltagere. De unge vil således følge hinanden igennem forløbet og sammen skabe konstruktive og støttende fællesskaber.

Praksisundersøgelse

Metode

Fire grundlæggende principper ligger til grund for vores samlede metodiske indsats:

Princip 1). Læring gennem uddannelsesrettede praktikforløb i Saxogade i tæt følgeskab med uddannelsesmentor: De unge afprøver og opbygger egne kompetencer gennem målrettede praktikophold i Settlementets socialøkonomiske butikker i Saxogade.

Det er afgørende, at vi er meget konkrete i de unges opgaver, og hvad den enkelte skal lære. Vi har tæt opfølgning på mål og delmål og italesættelse og anerkendelse, hver gang det lykkes. Mål og delmål kan i starten fx være at møde til tiden, sikre ordentlig hygiejne, ikke være på mobil etc., ud fra den overlægger, der hedder, at de unge skal være klar og imødekommende i forhold til kunder, akkurat som de også bliver mødt med en række forventninger, når de kommer i gang med en uddannelse.

2). Opbygning af unges kompetencer gennem aktiviteter udviklet i fællesskab: I forbindelse med indtræden i uddannelse og jobs vil de unge blive mødt med krav om selvstændighed, deltagelse i grupper, at tage ordet, og tage ansvar i afvikling af gruppe- og arbejdsprocesser sammen med andre. Det er færdigheder som denne gruppe unge ikke er veltrænede i, og de kan derfor opleve, de ikke slår til i forbindelse med uddannelsessystemet. Parallelt med de målrettede praktikforløb i butikkerne vil de unge derfor blive trænet i at indgå i sociale kontekster med fokus på sammen at sætte et fælles mål for deres forløb og i forlængelse af dette at planlægge og udvikle aktiviteter. I denne udvikling bliver de unge støttet af fagpersonale i de forskellige processer således, at de igennem deres forløb i stigende grad bliver klar til selv at være aktører, træffe beslutninger og have tillid til disse. Der vil være tale om mindre og forskelligartede aktiviteter - defineret af de unge med relevant støtte fra fagpersonel - fx fælles besøg til en uddannelsesinstitution eller tilsvarende gæstebesøg, fælles event på Caféen i Saxogade for netværk og venner, eller besøg af andre unge, som de unge ønsker at lære af.

3). Nye historier om egne ressourcer og stærke erfaringer - de narrative samtaler. De mennesker, vi møder i vores beskæftigelsesindsats i Settlementet, har ofte en række fortalte og ufortalte historier om nederlag og utilstrækkelighed med sig i bagagen. På baggrund af de konkrete erfaringer mennesker gør sig, mens de er hos os, har vi et ansvar for individuelt med den unge og i et samspil med gruppen at facilitere og reproducere nye og kraftfulde historier. Dette gør vi i denne indsats i kraft af de narrative samtaler, hvor de unge reflekterer og skaber nye indsigter og nye historier, dels med uddannelsesmentorer og i fællesskab med andre unge.

4). Den stramme snor - tværgående princip: Intet menneske i vores forløb må opleve tomgang, ligegyldighed eller uforståenhed i forhold til formål og målet med den enkelte aktivitet. De unge skal altid være 100% klar over, hvad de er i gang med at træne, og hvad formålet er. Princippet om den stramme snor betyder, at vi konstant følger tæt op på, hvad den unge arbejder med, på og imod. Har en af de unge opnået et konkret mål, etablerer vi sammen med den unge med det samme et nyt mål. Oplever en ung vanskelighed i forhold til deltagelse, følger vi op og sikrer udfordringerne bliver løst med de relevante fagpersoner, eksempelvis praktikansvarlig i Saxogades virksomheder, uddannelsesmentor og sagsbehandler i kommunen.

Uddannelsesmentor

En sætning vi ofte hører i vores arbejde er: "Det hele startede med, at I troede på mig." Uddannelsesmentors rolle er helt afgørende i forløbet. Med research, opfindsomhed og et stort kendskab til uddannelsesområdet og arbejdsmarkedet inspirerer uddannelsesmentor til uddannelsesstart eller job. Vi møder den enkelte unge, hvor hun/han er, i kraft af opgaver og mål i praktikforløb i Saxogades 9 socialøkonomiske butikker og individuelle mentorsamtaler. Det er helt afgørende for indsatsen at skelne mellem, hvad der foregår i de socialøkonomiske butikker, og hvad der sker i samtalerne med uddannelsesmentor. Praktikken er en professionel arbejdsplads, hvor arbejdsfunktioner, og opgaver drøftes, og netop dette er fokus for samtalen. I 1:1 samtalerne med uddannelsesmentor er der fokus på at arbejde hen mod en konkretisering af rette uddannelse, der er fokus på personlige udfordringer, og hvordan den enkelte bedst arbejder med dem, hvordan vi bedst kan støtte, samt naturligvis fejring af sejre og etablering af nye delmål.

I det følgende beskrives 9 cases på afsluttede unge i forløbet

Alle cases er anonymiseret

Nina: Nina er 24 år da hun starter på det første hold i april 2022. Nina har en lang historik i psykiatrien bag sig. Hun har en spiseforstyrrelse og har flere forskellige diagnoser, der gør det svært for hende, at komme i gang med, og fuldføre en uddannelse. Samtidig er Nina meget stærk socialt og tager hurtigt et stort ansvar for ungeholdet, der mødes en gang om ugen til Fællesskab og Handlekraft workshop. Nina er med til at starte den frivillige ungeklub op og er primus motor på mange ture og arrangementer for ungeholdet. Desuden er hun med til at samle holdet uden for Settlementets rammer, til blandt andet grillaftener og fødselsdagsfejring. Nina er i praktik i en butik i Saxogade. Nina bruger bl.a. praktikken til at sparre med praktikansvarlig i butikken om, hvordan man skaffer elevplads, hvordan man laver god ansøgning til optagelse på studie mv. Mentor hjælper Nina med at søge ind på uddannelsen og Nina ender med at blive optaget. Da Nina bliver optaget, går det op for hende at hun ikke ønsker at starte på uddannelsen. I en længere periode taler Nina og mentor om en plan B. Det bliver tydeligt for mentor og Nina, at Nina slet ikke er klar til uddannelse på dette tidspunkt. I stedet for går de i gang med at lede efter relevante jobs. Nina har også et ønske om at komme ud at rejse og mentor og Nina taler om, hvordan det kan kombineres. Nina synes det er et stor spring at tage, men ender med at rejse til Berlin, hvor hun har fået et job, og er selvforsørgende.

Ida: Ida er 24 år da hun starter i Fra Saxogade til Uddannelsesstart. Ida har ængstelig evasiv personlighedsstruktur og en spiseforstyrrelse. Ida har læst gastronomi (grundforløb), men efter en dårlig oplevelse som kokkeelev, vælger Ida at stoppe, måske med henblik på at fortsætte på uddannelsen senere. Ida starter i praktik i Saxogade. Ida falder hurtigt til og trives i sin praktik. Ida oplever, for første gang, at være en del af et fællesskab med andre unge i Fællesskab og Handlekraft-workshoppen. Ida deltager i den frivillige ungeklub og fortæller, at det er en kæmpe støtte for hende, at hun har mødt de andre unge på holdet. Ida laver også flere forskellige frivillige arrangementer i Saxogade. Ida vil gerne tilbage til køkkenfaget og mentor hjælper Ida med at starte en virksomhedspraktik op i en kantine, hvor der er mulighed for en elevplads. Ida er i praktikken to gange og fortæller herefter mentor, at det ikke er noget for hende. I stedet for, har hun overvejet om receptionist kunne være noget for hende. Mentor hjælper Ida med at starte op i en praktik på et hotel på Vesterbro, som receptionist. Ida falder hurtigt til i praktikken og stiger støt i timer. Hotellet ønsker at tage Ida ind som elev, når de får mulighed for det. Mentor hjælper Ida med at få forhandlet en 30 timers ansættelse på plads, som overgår til elevplads når muligheden byder sig. Ida er nu selvforsørgende, og kommer fortsat i Settlementets ungeklub.

Thomas: Thomas er 26 år, da han starter i Fra Saxogade til Uddannelsesstart. Han har Aspergers. Thomas er tidligere startet på en anden uddannelse men fik så meget angst af at arbejde i grupper, at han en dag besvime på sit studie. Thomas starter i praktik i Saxogade. I praktikken er der mulighed for at gå alene, men der bliver også opsat nogle mål omkring, at Thomas skal øve sig i at være en del af arbejdsfællesskabet i pauserne. Sideløbende deltager Thomas i Fællesskab og Handlekraft, sammen med de 11 andre unge. Thomas bliver meget udfordret på det sociale, men får en oplevelse af at blive accepteret som en del af gruppen. Der bliver arrangeret nogle ture ud

af huset af gruppen, og Thomas få mulighed for at sige fra overfor de ture, der kan udsætte ham for unødigt overstimulering. Thomas har et uddannelsesønske, som hans mentor og ham taler om løbende. Mentor arrangerer et møde med en studievejleder på uddannelsen, hvor mentor og Thomas tager ud sammen. Thomas får her kendskab til uddannelsens opbygning, herunder hvor meget gruppearbejde der er, han får også af vide hvordan SPS-ordningen på uddannelsen fungerer. Thomas beslutter sig for at søge ind på uddannelsen. Thomas' forløb udløber i mellemtiden, inden hans opstart på studiet. Da Thomas har opbygget en god daglig rutine, som han ønsker at opretholde indtil studiestart, bliver han forlænget i Settlementet, med henblik på at fortsætte sin praktik, indtil han starter på studie.

Louise er 25 da hun starter i Fra Saxogade til Uddannelsesstart. Louise er meget skeptisk omkring forløbet, da hun starter. Hun er kun interesseret i praktik og ikke i Fællesskab og Handlekraft og narrative samtaler. Louise starter i praktik i Saxogade, hvor hun kan udfolde sig kreativt. Louise deltager i de andre aktiviteter fordi hun "ikke har andet valg". Det tager også langt tid for mentor at opbygge en tillidsfuld relation til Louise. Mentor mødes fast med Louise en gang om ugen og stille og roligt begynder Louise at åbne op omkring den hjælp hun ønsker fra mentor og Louise begynder også at involvere sig i de øvrige aktiviteter. Blandt andet står hun for at få gennemført en planlagt aktivitet, en dag hvor facilitator af fællesskabsforløbet er syg. Louise vil gerne søge ind på nogle kreative uddannelser og bruger sin praktik til at få sparring på uddannelser, da praktikansvarlig har samme uddannelse som Louise gerne vil søge ind på. Mentor og Louise tager også til åbent hus på forskellige uddannelser, og undersøger sammen forskellige uddannelsesmuligheder, optagelseskrav mv. Da Louises forløb slutter efter 26 uger, bliver Louise forlænget i et nyt forløb, med henblik på at hjælpe Louise i mål med at søge ind på uddannelse. Louise ender med at søge ind på uddannelse og venter nu på svar om optag. Imens laver Louise og mentor en plan B for hvad der skal ske hvis Louise ikke bliver optaget på studie.

Mio er 29 år da han starter i Fra Saxogade til Uddannelsesstart. Mio kommer fra et andet forløb, hvor han har fået afklaret sin arbejdsevne. Mio starter i praktik i Saxogade, da han laver meget håndarbejde og der er mulighed for at lave kreative ting i praktikken. Mio har en lang historik med psykiatrien og har 4 forskellige psykiske diagnoser. Mio kommer ind i forløbet med dårlig selvtillid på grund af en oplevelse fra sin tidligere praktik. Derfor er formålet med forløbet at få opbygget sin selvtillid igen. Et andet formål er også at Mio får struktur i sin hverdag og noget at stå op til. Mio deltager i Fællesskab og Handlekraft og narrative samtaler, sammen med resten af gruppen og arrangerer blandt andet krea-dag for holdet. Mio oplever især at falde rigtig godt til i sin praktik og får oplevelsen af at have noget meningsfuldt at stå op til. Mentor og Mio arbejder på sidelinjen, sammen med Mios jobcenter-konsulent om at få helt styr på Mios sag, så den kan blive forelagt for rehabiliteringsteamet. Der bliver holdt fællesmøder og mentor og konsulent har et godt samarbejde om sagen. I mellemtiden har Mio fået skabt sig sin egen niche i sin praktik med at stå for alt det kreative i forbindelse med events, der bliver holdt i Saxogade. Mio har efterfølgende fået bevilget fleksjob i sommeren 2023. Han er blevet ansat i fleksjob i en butik.

Rasmus er 26 år og kommer direkte fra et forløb i KBH+. Rasmus er diagnosticeret med skizotypi og har haft flere psykosier gennem sit liv. Han har haft perioder med angst og depression. Han er medicineret, hvilket hjælper på hans negative tanker og psykosierne, men som til gengæld gør, han

føler sig tom og følelsesløs. Han har tidligere gennemført grundforløbet på kokkeuddannelsen og har haft forskellige jobs. Nu ønsker han at søge ind på kunsthistorie på universitetet, og betragter dette forløb som et midlertidigt stop mod det mål. Han kan ikke opsætte nogle mål for sig selv, andet end at komme videre. Selv om Rasmus siger, han ikke rigtigt kan sætte sig selv op til at deltage aktivt i Fællesskab & Handlekraft, fortæller facilitatoren, at han deltager aktivt og ærligt i de samtaler og opgaver, de har. Rasmus starter i praktik i Saxogade, hvor han står i front og betjener kunder. Efter ca. 2 måneder i praktikken synes han pludselig ikke, det er noget for ham, og han ønsker at skifte praktik til en anden praktik, fordi han gerne vil prøve at arbejde med et andet område. Michael når kun at være i praktikken et par gange, hvorefter han først holder ferie og derefter ophører i forløbet, da han er kommet ind på sit ønskede studie.

Marcus er 21 år og har infantil autisme. Han fortæller selv, at han skal have gentaget instruktioner flere gange, da han sjældent forstår dem første gang. Marcus har gennemført en FGU og er på ressourceforløb. Marcus er en stille og meget venlig fyr og selv om der står i bestillingen, at han har en lav iq, virker han normalt begavet. Marcus' mål med forløbet, er at finde ud af, hvor meget han kan klare i forhold til at arbejde. Han starter i praktik i Saxogade, hvor hans primære opgave er at trimme hylder, hvilket han har erfaring med fra en Irma, han tidligere har været i praktik i. Marcus får lov til at stå med opgaverne selv, hvilket passer ham fint, da han arbejder bedst i sit eget tempo. I løbet af de måneder, han er i praktik, afprøver han også andre opgaver, som for eksempel at vaske og sammenlægge håndklæder, lave kaffe og feje. Marcus er glad for praktikken. Han er også glad for Fællesskab & Handlekraft, hvor han til trods for sit tilbageholdende væsen opbygger en god relation til de andre og er med til at ses udenfor Settlementets regi. Da forløbet stopper, er han en af dem, som fortsætter i ungeklub og ses med en håndfuld af de andre hver uge. Marcus' forløb bliver også forlænget med henblik på yderligere afklaring af hans arbejdsevne.

Pernille er 28 år og har været på overførselsindkomst siden hun fyldte 18. Hun har været i forskellige praktikker uden det har ført til noget og fortæller, hun gerne vil lave noget med sine hænder. Målet med hendes forløb, er at finde en vej til uddannelse. Hun vil gerne være frisør, smørrebrødsjomfru eller håndarbejds lærer. Pernille har adhd og ocd og virker samtidigt meget ressourcestærk. Socialt er hun rigtig god og tager meget ansvar for gruppen når Fællesskab & handlekraft mødes. Hun snakker meget til mentorsamtaler og har svært ved at holde sig på sporet i samtalerne som tit bevæger sig langt væk fra det oprindelige. Pernille starter i praktik i Saxogade. Hun vil gerne den kreative vej, dog har hun svært ved at finde ud af præcis hvad hun vil. I praktikken brillierer hun ved at lave flotte tryk på stof og udvikle på forskellige ideer. Hun har dog en del sygdomsperioder og decideret sygeperioder gennem de 6 måneder. Når hun er syg, skyldes det forskellige ting, hun oplever, som får hende ud af balance, for eksempel dødsfald eller sygdom i egen eller nogen hun kender familie. Hver gang hun har været væk, er det som om hun skal starte helt forfra, når hun kommer tilbage. Pernille kommer derfor ikke meget tættere på, hvad hun vil lave i fremtiden i forløbet og ender med at blive forlænget yderligere 3 måneder. Pernille holder sporadisk kontakt til ungeklubben efter fællesskabsforløbet er slut.

Hans er fyldt 30, da han starter i forløbet. Hans har været i systemet siden han blev myndig og har et par gange været ved at finde et ståsted i form af en praktik, som kunne udvikle sig til noget mere, men er aldrig nået helt i land. Hans har adhd og er ikke medicineret, da han ikke mener, medicin hjælper ham. Hans er meget talende og meget træt af systemet. Han mener ikke, han har

fået den rette hjælp i forhold til sin situation. Han starter i praktik i en butik i Saxogade, men skifter efter et par måneder til en anden butik. Begge praktikker møder han sporadisk til, han er tit syg eller udebliver simpelt hen. Skift fra den ene praktik til den anden sker, fordi han selv mener det er stedet, som gør ham ustabil, men skiftet gør ingen forskel i forhold til hans fremmøde. Hans møder mere stabilt til fællesskabsworkshoppen. Han taler en del om, at han savner at have rigtige venner. Til workshoppen er han meget social og det mærkes tydeligt at han i forhold til mange andre er mere moden. Hans er også en af dem, som fortsætter i ungeklub efter ophør af forløbet og virker til at have knyttet gode bånd til de andre i klubben. Hans bliver forlænget hos Settlementet efter endt forløb, men ombestemmer sig i forhold til, hvad han vil, og får derfor forløbet ophørt efter ca. 1 måned.

Fællesskab og unge

Vi har oplevet, at de unge generelt kan få meget ud af at mødes fast med andre i samme situation fast en gang om ugen. De unge vokser i fællesskabet og spejlingen i hinanden. Meget usikre borgere, som længe har følt sig isolerede og udenfor, vokser i samspejlet med de andre, hvilket er med til at udvikle dem som mennesker og bringe dem tættere på deres drømme. At de unge er "tvunget" til at deltage gør, at de bliver nødt til at give det en chance og at komme ud af deres komfortzone, hvilket i flere tilfælde har ført til, at de, som i starten var skeptiske, er blevet glade for gruppen og de tilhørsforhold, de har opbygget. Således opstod ideen om at starte en ungeklub forankret i Settlementet, en klub som deltagerne kan sluses over i, når deres formelle forløb hos os slutter. I klubben kan borgerne bygge videre på deres venskaber og de kan bruge den som en base i deres fremtidige liv. I den fase, hvor de har haft en facilitator, har de øvet sig i at være i fællesskabsrammer og den erfaring, de har tilegnet sig, kan de bruge fremover, både i den frivillige klub og i fremtidige gruppesammenhænge.

Fastholdelsesmetoder

Vores primære fastholdelsesmetode er den gennemgående mentorstøtte gennem hele forløbet. Borgeren har en fast mentor, som kan holde overblik over borgerens aktiviteter og udfordringer, som kan tale med borgeren om de svære ting og som for eksempel kan være med til at motivere borgeren i forhold til at møde til fællesskabsforløbet. Borgeren har mulighed for at opbygge en tæt relation til mentoren som er i tæt dialog både med facilitator for fællesskabsworkshops og med ansvarlige i praktikken. Derfor kan borgeren gribes, når noget går en anden vej end ventet eller udfordringer på et område bliver for store.

I fællesskabsworkshoppen er facilitator desuden en vigtig drivkraft – der afholdes 1:1 samtaler mellem facilitator og borger, så facilitator kan være opmærksom på eventuelle faldgruber og reagere hurtigt, hvis noget udvikler sig u hensigtsmæssigt i gruppen.

Tid – en afgørende faktor

En erfaring, vi har gjort os igen og igen og ikke mindst i arbejdet med unge, er at tid er meget vigtigt. Vores ungeforløb er på 6 måneder og erfaringen viser, at der er behov for mere tid, med den målgruppe, vi har fået visiteret. Mange borgere bliver forlænget i yderligere ét eller flere forløb, fordi det ikke er muligt at haste sig i mål, når borgeren har så komplekse udfordringer. Med nogle borgere kan det tage flere måneder at komme ind til kernen af problemet og først derefter kan man begynde at arbejde på det. Vi skal have tilstrækkelig tid for at nå i mål og vores erfaring

fra dette og alle andre forløb er, at kontinuitet også er centralt. To eller flere forskellige forløb efter hinanden har ikke samme gode effekt, som ét langt kontinuert forløb, hvor de fagpersoner, der samarbejdes med kender mennesket og situation godt. Tilstrækkelig tid og kontinuitet betyder, at der er bedre mulighed for at samarbejdet kan føre til positive forandringer i borgerens liv.

Anbefalinger

Ud fra vores erfaringer anbefaler vi at have fokus på længerevarende kontinuere forløb. Det kræver tid at opbygge en tillidsfuld relation, som er altafgørende, når borgeren skal tage for den pågældende store og ofte vanskelige skridt i en udviklingsproces. Desuden er fagpersonerne, som skal omgås med den unge, et vigtigt element. Vores erfaringer siger os, at borgeren i forvejen oplever en masse mennesker i sit liv og at det har en positiv effekt, at det er de samme gennemgående personer, som varetager den unges forløb, så der opbygges tryghed og så borgeren kan føle sig set som menneske.

Skrevet af Nicoline Sarikurt, mentor og teamleder for ungeindsatsen i Settlementet